

alligevel som Overgang et Fremskridt fremfor den rene Fattighjælp — kostede Staten intet, Kommunerne 11 Mill. Kr.

Jeg har taget dette sidste med, saa ved jeg, at jeg har taget alt med, hvad der med Rette kan komme ind under Navnet den socialpolitiske Lovgivning her i Landet, og saa bliver det saaledes, at disse 9 Love, eller disse 9 — det sidste er jo forskellige Love — Ordninger, i 1924 kostede Staten 67,6 Millioner, Kommunerne 61,1, de forsikrede selv betalte 44,6 og Arbejdsgiverne 19,8 Millioner, i Forbigaaende sagt et mindre Bidrag fra Arbejdsgiverne, end man vil finde i de allerfleste moderne Lande med en udviklet socialpolitisk Lovgivning. Tilsammen bliver det 193,1 Millioner, men deraf bærer altsaa de forsikrede selv de 44½ Million og Arbejdsgiverne omtrent 20. For Staten og Kommunerne bliver det tilsammen 128,7 Mill. Kr. Dette Tal er det rigtige og ikke de 250—300 Millioner, som „Skatteborgeren“ og andre lignende Organer vil læsse over enten paa Staten eller paa Staten og Kommunerne tilsammen. Jeg tror, jeg hermed har godtgjort, at det er ganske fantastiske Tal. Disse 193,1 Millioner, hvoraf altsaa Arbejderne eller de forsikrede — der er jo ogsaa andre end Arbejdere i Sygekasserne, under Invaliderrenten o. s. v. — selv bærer op imod et halvt Hundrede Millioner, fordeler sig med 57 Kr. pr. Indbygger. Paa Staten falder 35 pCt., paa Kommunerne 32 pCt., paa de forsikrede 23 pCt. og paa Arbejdsgiverne kun 10 pCt.

Naar man nu drager til Felts mod denne socialpolitiske Lovgivning, som jeg mener er en af de smukkeste Frugter af en Menneskealders kulturelle, folkelige og humane Udvikling her i Landet, saa spørger jeg igen, som jeg — ogsaa fra denne Talerstol og ogsaa som Minister — tidligere har haft Lejlighed til at spørge: Hvis man nu fik den væsentligt forringet eller maaske helt afskaffet, hvad vilde Følgen saa blive? Der lyder jo mange Røster for dens fuldstændige Afskaffelse, f. Eks. fra disse Populærfilosoffer, som det ærede Medlem Hr. Rode hentydede til — jeg behøver blot at nævne eet Navn, Harald Tandrup, ikke fordi det er det bedste, men fordi det er det mest typiske —, disse Populærfilosoffer, der skriver i de konservative Organer Artikler til den fuldkomment tøjlesløse Frikonkurrencens Pris, som vil have al socialpolitisk Lovgivning afskaffet, for at Skatte trykket kan lettes o. s. v., og som naturligvis skriver en meget behagelig Læsning for den Storborger, der efter en god Børsdag og en tilhørende god Middag sætter sig hen i en

Lænestol for at læse sit Aftenblad, for det maa være ham saare behageligt at se, at den kapitalistiske Samfundsform er den ideelle, og at han som Kapitalist i Virkeligheden er den egentlige Skaber af alle Tidens Ideer og virkelige Fremskridt. Det er, hvad denne Populærfilosofi gaar ud paa: at den hensynsløse Konkurrence, den nøgne, kyniske Egoisme og de fremdeles bør være Samfundets Grundvold, og at alt, hvad der i nogen Maade mindsker denne nøgne Egoisme, er skadeligt for Menneskehedens Fremskridt; Kampen for Tilværelsen i rent nationaløkonomisk Forstand, Manchesterlæren.

Jeg tror, det er en ganske kortvarig Opblussen, en sidste, næsten krampagtig Opblussen af en Liberalisme — i Betydning af Manchesterlæren —, som havde sin Tid, men hvis Tid for længst er gaaet, og som nu blafser op som den osende Tande paa Lyset, der er lige ved at gaa ud. Det er en sidste Opblafren, og slet ikke andet, af noget, som ingenlunde er Fremtiden, men Fortiden, en sidste Genopvaagnen, svag og kraftesløs og elendig, af en Tid, der er forbi og bør være forbi, selv om den en Gang havde sin Betydning.

Maa jeg sige i Forbigaaende, at det undrer mig somme Tider at finde disse Tandrupske og andre populærfilosofiske Artikler til Kapitalismens, Frikonkurrencens og Egoismens Pris Side om Side med Søndagsbetragtninger af Olfert Ricard, Provst Fenger o. s. v., hvis Moral er eller i hvert Fald burde være den stik modsatte. Jeg forstaar i Grunden ikke, at der ikke rejser sig en harmfuld Protestbevægelse fra kirkelige eller i alt Fald fra kristelige Kredse imod hele denne Genopvaagnen af Manchesterlæren, den nøgne Egoismes Evangelium, som er et Slag i Ansigtet paa alt, hvad der er kristeligt, og ogsaa et Slag i Ansigtet paa alt, hvad der hedder Humanitet.

Det er nu en Sag for sig. Men hvis nu denne Kampagne, skønt kun udsprungen af forbigaaende Aarsager, naaede sit Maal at faa væsentligt svækket eller afskaffet den socialpolitiske Lovgivning her i Danmark, hvad saa? Tror man saa — jeg har spurgt tidligere, men intet Svar faaet —, at Samfundet slap saa meget billigere? Kan vi lade 50 000, 100 000 eller flere Hundrede Tusinde Mennesker dø af Sult? Grundloven siger, de skal forsørges. Det vil med andre Ord sige, at vi faldt tilbage paa det gamle Fattigvæsen, de gamle Fattiggaarde kunde rejse sig igen, som det er en Ære for den sidste Menneskealder at have gjort folketomme. Hele det gamle System kunde